

УДК 658.147:658.155

DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/168-13>**Тараруєв Ю. О.**

кандидат економічних наук, доцент,
Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9674-5696>

Tararuiev Iurii

O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv

СУТНІСТЬ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ДИВІДЕНДНОЇ ПОЛІТИКИ АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВ

Статтю присвячено проблемам формування дивідендної політики акціонерних товариств. На основі порівняння поглядів щодо сутності дивідендної політики запропоновано власний підхід до визначення поняття «дивідендна політика акціонерного товариства». Проаналізовано основні підходи до формування дивідендної політики та її типи з визначенням переваг та недоліків їх практичного застосування. Обґрунтовано методичні рекомендації для вдосконалення дивідендної політики акціонерних товариств через уточнення існуючих способів розрахунку величини дивідендів. Практичне застосування отриманих результатів дасть змогу більш повно врахувати майнові інтереси акціонерів, що забезпечить поступове поліпшення репутації та підвищення інвестиційної привабливості акціонерних товариств.

Ключові слова: акціонерне товариство, дивідендна політика, дивідендні виплати, ставка дивідендів, коефіцієнт виплат.

THE ESSENCE AND IMPROVEMENT OF THE DIVIDEND POLICY FOR JOINT STOCK COMPANIES

The paper is concerning the problems of forming a dividend policy of joint-stock companies. Also established that the lack of dividend policy leads to a decrease in business reputation and investment attractiveness of joint-stock companies, which negatively affects to the development of that ones. The comparing of variants to define conception of dividend policy of joint-stock company is presented in the paper. As a result, dividend policy of joint-stock company is defined in the paper as a complex of approaches to optimize the size of dividends for various shareholders' groups in order to comply with their property interests, taking into account the financial capabilities and priority objectives of a joint-stock company. Also, the main approaches and basic types of dividend policy realizing is analyzed in the paper with advantages and disadvantages of their practical application. The main alternatives concerning dividend policy are determined in the paper: the growth of investments and accelerated enterprise development with deterioration of the reputation among minority shareholders, or limiting investments with increasing dividends, which leads to improving the reputation and increasing the value of company. In addition, the methodical recommendations for improving the dividend policy of joint-stock companies are substantiated with the improving of current methods of calculating the value of dividends. It is established that the most optimal is dividend policy, which takes into account the relation between financial results and dividend payments of joint-stock company. Particular attention is paid to the substantiation of methods for calculating the value of dividends and allowances, the factor of payment and the and rate of dividends growth. The practical application of the results is important in the case of choosing an aggressive approach to realize dividend policy of joint-stock companies. Thus, the successful application of the recommendations described in the article will provide a gradual increase in business reputation and investment attractiveness of joint-stock companies.

Keywords: joint stock company, dividend policy, dividend payments, dividend rate, payment factor.

JEL classification: G32, G34, G35

Постановка проблеми. Серед основних проблем розвитку корпоративного сектору національної економіки на особливу увагу заслуговують ті, що впливають із конфлікту інтересів між власниками компаній та представниками їх вищого керівництва: власники прагнуть максимізувати економічні вигоди від володіння акціями та іншими об'єктами фінансових інвестицій (і для досягнення цієї мети вони можуть удатися до ротації керівництва компаній), тоді як зусилля менеджерів спрямовані на збереження власних посад та пов'язаних із ними привілеїв. Результатом описаного конфлікту є завищення результатів діяльності компаній із боку топ-менеджерів, а також недостатнє врахування майнових інтересів міноритарних та інших акціонерів компаній, що проявляється у відсутності дивідендної політики у переважній більшості вітчизняних акціонерних товариств, що, своєю чергою, пояснюється відсутністю

традиції систематичної сплати дивідендів у їхній корпоративній культурі. Описана ситуація призводить до зниження ділової репутації та інвестиційної привабливості акціонерних товариств серед потенційних інвесторів, що значно знижує потенціал розвитку корпоративного сектору вітчизняної економіки. Для вирішення згаданих проблем необхідно систематизувати основні підходи до формування дивідендної політики акціонерних товариств та сформулювати рекомендації з удосконалення методів розрахунку величини дивідендів. Необхідність підвищення ділової репутації та інвестиційної привабливості акціонерних товариств через упровадження дивідендної політики і зумовлює вибір теми статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальність проблем функціонування та розвитку акціонерних товариств підтверджується наявністю відповідних наукових публікацій, серед яких варто відзначити

Таблиця 1

Визначення терміна «дивідендна політика»

Автор	Визначення
В.П. Василенко	Сукупність методів і заходів управління прибутком, які полягають в оптимізації його пропорцій між частинами, що спрямовуються на виплату дивідендів чи використовуються для інвестицій [3, с. 80]
Н.В. Харченко	Комплекс цілей, інструментів і методів розподілу прибутку на частину, що спрямовується на виплати власникам акціонерного товариства, і на частину, реінвестовану в акціонерне товариство з метою максимізації його ринкової вартості [11, с. 34]
І.О. Бланк	Складова частина загальної політики управління прибутком, що полягає в оптимізації пропорцій між частинами прибутку, що капіталізується і споживається, для максимізації ринкової вартості підприємства [1, с. 317]
О.О. Терещенко	Це набір цілей і завдань, які ставить перед собою керівництво підприємства у галузі виплати дивідендів, а також сукупність методів і засобів їх досягнення [10]

Джерело: складено за [3; 10; 11]

роботи таких дослідників, як: І.О. Бланк, І.І. Богатирьов, В.П. Василенко, Л.О. Меренкова, Г.І. Міокова та В.О. Буряк, О.С. Пархоменко, Г.К. Рогов, І.В. Спільник та О.М. Загородна, С.І. Тарасенко, О.О. Терещенко, Н.В. Харченко, О.М. Чубка, І.С. Скоропад та Н.Б. Ярошевич та ін. [1–12].

Перелічені наукові роботи є теоретичними і містять визначення, принципи, етапи та чинники формування дивідендної політики підприємств. Також дослідники аналізують найбільш розповсюджені підходи до формування дивідендної політики та її типи [1; 3–5; 8; 9; 11; 12]. Разом із тим удосконаленню методів визначення розміру дивідендів та обґрунтуванню інших показників, що відображають дивідендну політику акціонерних товариств, не приділяється належної уваги.

Мета статті полягає у вдосконаленні підходів до формування дивідендної політики акціонерних товариств через формулювання методичних рекомендацій щодо визначення величини дивідендів акціонерних товариств.

Виклад основного матеріалу. У широкому розумінні дивіденди являють собою винагороду, яку отримують акціонери від акціонерного товариства за використання їхнього капіталу в процесі здійснення господарської діяльності. Важливість визначення та виплати дивідендів для дотримання майнових прав акціонерів зумовлює уведення у науковий обіг терміна «дивідендна політика», щодо змісту якого існують різні погляди (табл. 1).

Переважає більшість авторів розглядає дивідендну політику як інструмент оптимального розподілу чистого прибутку акціонерних товариств, однак такий

підхід передбачає, що прибуток розподіляється лише на дивіденди та інвестиції і не враховує процеси утворення нерозподіленого прибутку підприємства.

Н.В. Харченко говорить про підвищення ринкової вартості акціонерних товариств у результаті реінвестування прибутку. Однак наведене визначення не дає змоги з'ясувати, як реалізація того чи іншого типу дивідендної політики впливає на вартісні показники акціонерного товариства.

О.О. Терещенко акцентує увагу на виплаті дивідендів, не враховуючи обґрунтування їх розміру. На нашу думку, сама по собі виплата дивідендів свідчить про врахування прав акціонерів, але без належного визначення їх величини є суто технічною процедурою. У визначенні В.П. Василенко йдеться про оптимізацію розміру дивідендів, але автором не наводиться критерій такої оптимізації.

З урахуванням викладеного вище пропонується визначити *дивідендну політику акціонерного товариства* як комплекс заходів щодо обґрунтування розміру дивідендів для різних груп акціонерів із метою дотримання їхніх майнових інтересів з урахуванням фінансових можливостей та пріоритетних цілей акціонерного товариства.

У науковій літературі згадуються декілька принципово різних підходів до формування дивідендної політики акціонерних товариств [1, с. 317–320; 3, с. 81; 4; 5, с. 71; 8, с. 83; 9, с. 136; 11, с. 34; 12, с. 845]. Нижче представлено їхні основні переваги та недоліки (табл. 2).

Вибір типу дивідендної політики акціонерного товариства пов'язаний із такими альтернативами, як:

Таблиця 2

Типи дивідендної політики акціонерних товариств та підходи до її формування

Підхід до формування дивідендної політики	Тип дивідендної політики	Ознаки типу дивідендної політики	
		Переваги	Недоліки
Консервативний	Виплата дивідендів за залишковим принципом	а) розвиток підприємства через зростання інвестицій;	а) низька репутація підприємства;
	Виплата стабільно низького розміру дивідендів	б) зниження його залежності від кредитних коштів	б) величина дивідендів не залежить від його фінансових результатів
Помірний	Виплата стабільного розміру дивідендів з надбавками в успішні періоди	а) зв'язок із фінансовими результатами; б) підвищення репутації серед міноритаріїв	поступове зниження інвестиційної привабливості акціонерного товариства
Агресивний	Гнучка дивідендна політика	зв'язок дивідендів із фінансовими результатами підприємства	нестабільність величини дивідендів
	Політика постійного зростання дивідендів	а) укріплення репутації підприємства; б) зростання вартості його акцій	обмеження інвестиційних можливостей підприємства й уповільнення його розвитку

Джерело: частково розроблено автором на основі [1]

а) збільшення інвестиційних можливостей за рахунок зниження величини дивідендів із поступовим погіршенням репутації серед акціонерів; б) збільшення розміру дивідендів з одночасним уповільненням розвитку через зниження обсягів інвестицій; в) пошук компромісного варіанту, що дає змогу акціонерному товариству розвиватися та враховувати майнові інтереси акціонерів.

Розмір дивідендів і спосіб визначення їх розміру залежать від вибраного типу дивідендної політики. Урахування відмінностей між типами дивідендної політики дає змогу навести традиційні співвідношення для визначення розміру дивідендів (табл. 3).

Наведені способи визначення дивідендів потребують удосконалення, бо окремі показники, що застосовуються в процесі розрахунку розміру дивідендів, необхідно конкретизувати, що забезпечить підвищення рівня обґрунтованості результатів розрахунків. Далі наведемо рекомендації щодо вдосконалення способів визначення розміру дивідендів, що застосовуються за умов вибору певного типу дивідендної політики.

Політика виплати стабільно низького розміру дивідендів. На відміну від традиційного варіанту, де дивіденди визначають на мінімальному рівні як абсолютну величину (табл. 3), у цій роботі пропонується для розрахунку дивідендів визначати ставку дивідендних виплат виходячи з таких припущень:

По-перше, нижньою межею ставки дивідендів має бути темп інфляції, бо інакше акціонери отримують збиток від придбання акцій акціонерного товариства.

По-друге, здебільшого управління коштами акціонерів здійснює керівництво акціонерного товариства¹, що за своєю суттю не відрізняється від вкладення коштів на банківський депозит. Оскільки йдеться про ставку дивідендів для їх виплати на мінімальному рівні, ставка банківського депозиту вважається верхньою межею цього показника.

Таким чином, для розрахунку величини дивідендів у разі вибору політики виплати стабільно низького розміру дивідендів пропонується формула (1):

$$D_{CH} = N \times VA_H \times \sqrt{T_i \times C_d}, \quad (1)$$

де D_{CH} – дивіденди у разі застосування політики виплати стабільно низького їх розміру, грн;

N – кількість акцій, що належать акціонеру, шт.;

VA_H – номінальна вартість акції, грн;

T_i – темп інфляції поточного року, частка одиниці;

C_d – середня ставка за річними депозитами, частка одиниці.

Логіка практичного застосування цих рекомендацій полягає у тому, що якщо ставка дивідендів буде нижча за темп інфляції на їх мінімальному рівні, міноритарному акціонеру вигідніше вийти зі складу акціонерів і покласти кошти на банківський рахунок. Разом із тим ставка дивідендів усе ж нижча за банківський відсоток, бо у власника простих акцій є гіпотетична можливість підвищити ефективність роботи менеджменту шляхом реалізації управлінських повноважень.

Політика виплати стабільно низького розміру дивідендів із надбавкою в успішні для підприємства періоди. Така дивідендна політика відрізняється від попередньої лише необхідністю обґрунтування величини надбавки. Головна проблема застосування дивідендної політики, про яку йдеться, полягає у необхідності визначення критерію успішності періоду діяльності акціонерного товариства. Одним із критеріїв успішності діяльності підприємства, на нашу думку, є темпи приросту чистого прибутку, але для того щоб період уважався особливо успішним, темпи приросту цього показника мають перевищувати 50%. Визначаючи розмір надбавки, пропонується виходити з таких припущень:

а) на кожні 2% приросту чистого прибутку більше 50% припадає 1% надбавки дивідендних виплат;

б) максимальний розмір надбавки становить 25% (що досягається у разі дворазового зростання величини чистого прибутку).

За умов застосування дивідендної політики стабільно низького розміру дивідендів із надбавкою в успішні періоди, співвідношення для визначення ставки і розміру дивідендів набувають вигляду (2, 3):

$$CD_{CHN} = CD_{CH} + \frac{T_{пр(чп)} - 0,5}{2}, \quad (2)$$

$$D_{CHN} = N \times VA_H \times CD_{CHN}, \quad (3)$$

Таблиця 3

Співвідношення для розрахунку розміру дивідендів

Тип дивідендної політики	Формула розрахунку дивідендів	Умовні позначення
Виплата дивідендів за залишковим принципом	$D_{зп} = ЧП - I - НП$	де $D_{зп}$ – розмір дивідендів у разі їх виплати за залишковим принципом, грн; ЧП – чистий прибуток, грн; I – інвестиції, грн; НП – відрахування для збільшення нерозподіленого прибутку, грн; D_{CH} – розмір дивідендів за умов їх виплати на стабільно низькому рівні, грн; D_{min} – мінімальний розмір дивідендів, грн; D_{CHN} – розмір дивідендів при виплаті їх із надбавкою в успішні для підприємства періоди, грн;
Виплата стабільно низького розміру дивідендів	$D_{CH} = D_{min}$	K_H – коефіцієнт, що позначає розмір надбавки у відносному вираженні, частка одиниці; $D_{ГДП}$ – розмір дивідендів при застосуванні гнучкої дивідендної політики, грн; K_B – коефіцієнт виплат (дивіденди на одиницю чистого прибутку), частка одиниці; $D_{зд}$ – величина дивідендів за умов їх постійного зростання, грн;
Виплата стабільно низького розміру дивідендів із надбавкою в успішні періоди	$D_{CHN} = D_{min} \times (1 + K_H)$	D_{t-1} – величина дивідендів у попередньому періоді, грн; T_d – темпи зростання дивідендів, частка одиниці.
Гнучка дивідендна політика	$D_{ГДП} = ЧП \times K_B$	
Політика постійного зростання дивідендів	$D_{зд} = D_{t-1} \times T_d$	

Джерело: розроблено автором

¹ Окрім рішень, що ухвалюються загальними зборами акціонерів

де $СД_{снн}$ – ставка дивідендних виплат за умов застосування політики стабільно низького розміру дивідендів із надбавкою в успішні періоди, частка одиниці;

$СД_{сн}$ – ставка дивідендних виплат за умов застосування політики стабільно низького розміру дивідендів, частка одиниці;

$Т_{пр(чп)}$ – темп приросту чистого прибутку, частка одиниці;

$Д_{снн}$ – величина дивідендів у разі застосування політики виплати стабільно низького їх розміру з надбавкою в успішні для підприємства періоди, грн;

$ВА_{ч}$ – номінальна вартість акції, грн.

Вибір цього типу дивідендної політики дає змогу краще врахувати інтереси акціонерів порівняно з попереднім і не призводить до суттєвого обмеження інвестиційних можливостей підприємства.

Гнучка дивідендна політика. Для вдосконалення методу розрахунку дивідендів, що використовується за умов вибору гнучкої дивідендної політики, пропонується замість заздалегідь постійного коефіцієнту виплат визначати його залежно від значення показника чистої рентабельності власного капіталу акціонерного товариства. Означена залежність має бути прогресивною, але початковий рівень коефіцієнту виплат встановлюється на досить низькому рівні, що додатково мотивує акціонерів приймати активну участь в управлінні акціонерним товариством, контролюючи діяльність менеджерів.

Для ілюстрації запропонованих пропозицій установимо межі коефіцієнта виплат на рівні 10–30%, тоді як чиста рентабельність власного капіталу змінюватиметься в інтервалі 15–45%. Ці значення є умовними і

можуть змінюватися залежно від потреб акціонерного товариства. Прогресивна залежність, про яку йдеться, може бути представлена у графічному вигляді (рис. 1).

Політика постійного зростання розміру дивідендів. Цей тип дивідендної політики передбачає визначення темпів щорічного зростання дивідендів, а їх початкова величина встановлюється на етапі створення акціонерного товариства. Щорічний темп зростання дивідендів у цій роботі пропонується визначати як середнє геометричне між темпом зростання заробітної плати працівників та чистого прибутку акціонерного товариства.

Такий підхід пояснюється тим, що: а) для забезпечення необхідних обсягів інвестиційної діяльності величина дивідендів має зростати повільніше за фінансові результати; б) темпи зростання доходів акціонерів мають перевищувати аналогічний показник, визначений для працівників підприємства, бо акціонери є власниками акціонерного товариства і беруть на себе додаткову відповідальність, пов'язану з управлінням його діяльністю на найвищому рівні. З урахуванням викладеного вище формула для визначення розміру дивідендів за умов їх постійного зростання набуває вигляду (4):

$$D_{зд} = D_{t-1} \times \sqrt[3]{T_{чп} \times T_{зп}}, \quad (4)$$

де $D_{зд}$ – розмір дивідендів поточного періоду у разі вибору політики їх постійного зростання, грн;

D_{t-1} – величина дивідендів попереднього періоду, частка одиниці;

$T_{зп}$ – темп зростання заробітної плати працівників, частка одиниці;

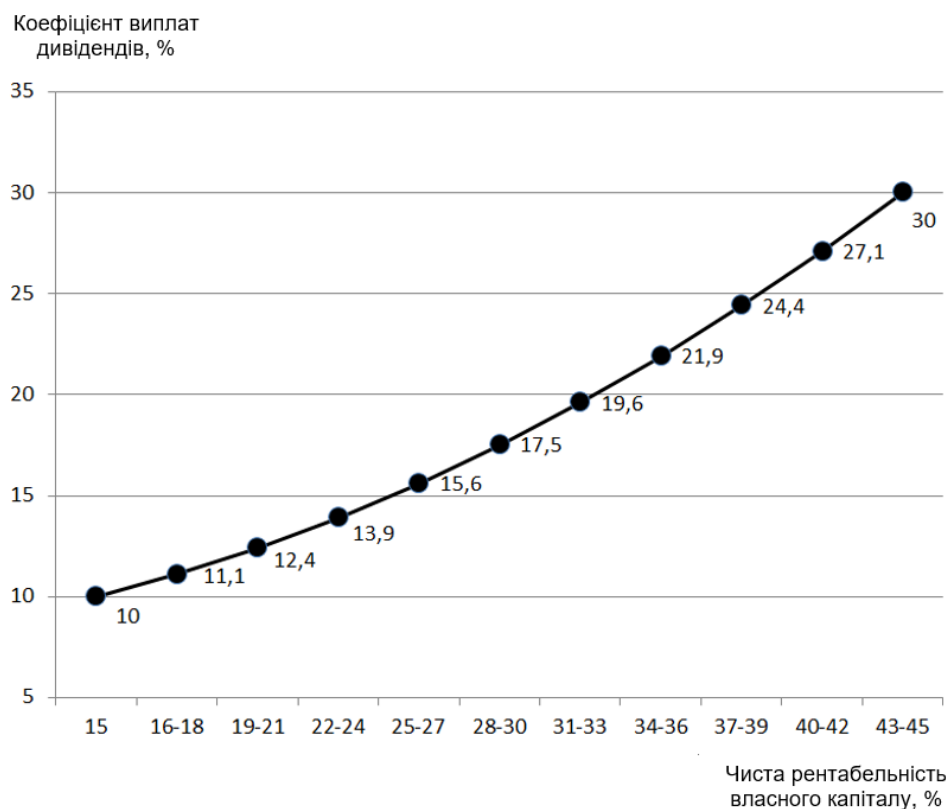

Рис. 1. Залежність між коефіцієнтом виплат дивідендів та чистою рентабельністю власного капіталу

Джерело: розроблено автором

$T_{\text{чп}}$ – темп зростання чистого прибутку акціонерного товариства, частка одиниці.

Політика постійного зростання дивідендів характерна для надзвичайно успішних підприємств, тому про збитковість у даному разі не йдеться. Водночас реалізація такої дивідендної політики є досить ризикованою, бо існує ймовірність невиконання зобов'язань підприємства перед акціонерами у разі виникнення форс-мажорних обставин.

Висновки. Аналіз визначень дивідендної політики, що представлені у наукових роботах, дав змогу сформулювати власну точку зору, за якою *дивідендна політика акціонерного товариства* є комплексом заходів щодо обґрунтування розміру дивідендів для різних груп акціонерів із метою дотримання їхніх майнових

інтересів з урахуванням фінансових можливостей та пріоритетних цілей акціонерного товариства.

У статті також охарактеризовано типи дивідендної політики акціонерного товариства та наведено формули для визначення розміру дивідендів у разі їх упродовження.

Сформульовано методичні рекомендації щодо вдосконалення способів визначення величини дивідендів залежно від типів дивідендної політики акціонерних товариств. Особливу увагу приділено пропозиціям, що стосуються визначення розміру дивідендів і надбавок у відносному вираженні, обґрунтування коефіцієнта виплат та темпів зростання дивідендів у разі застосування агресивного підходу до формування дивідендної політики акціонерних товариств.

Список використаних джерел:

1. Бланк И.А. Финансовый менеджмент : учебный курс. Киев : Эльга Ника-Центр, 2005. 656 с.
2. Богатирьов І.І. Діалектика дивідендної політики корпорацій в умовах нестабільності ринків. *Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences*. 2014. № II(6). Issue 36. С. 12–15.
3. Василенко В.П. Теоретичні аспекти формування дивідендної політики підприємств України. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2016. Вип. 18(1). С. 79–85.
4. Меренкова Л.О. Типи дивідендної політики та їх особливості. *Ефективна економіка*. 2016. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5328>
5. Міокова Г.І., Буряк В.О. Особливості дивідендної політики вітчизняних підприємств. *Наукові записки*. 2012. Вип. 12. Ч. 1. С. 69–74.
6. Пархоменко О.С. Аналіз світового досвіду державного регулювання дивідендної політики підприємств. *Економіка та держава*. 2012. № 1. С. 27–29.
7. Рогов Г.К. Фактори формування дивідендної політики акціонерних товариств. *Проблеми економіки*. 2014. № 1. С. 247–251.
8. Спілник І.В., Загородна О.М. Аналітичне підґрунтя формування дивідендної політики. *Економічний аналіз*. 2014. Т. 15. № 2. С. 79–92.
9. Тарасенко С.І. Дивідендна політика та вартість компанії. *Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. Серія «Економіка і менеджмент»*. 2012. № 3. С. 13–140.
10. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 2003. 554 с.
11. Харченко Н.В. Зміст дивідендної політики, її види та їх теоретичне обґрунтування. *Інвестиції: практика та досвід*. 2012. № 1. С. 34–37.
12. Чубка О.М., Скоропад І.С., Ярошевич Н.Б. Дивідендна політика акціонерних товариств: виклики сучасності. *Молодий вчений*. 2018. Вип. 4. № 2. С. 844–848.

References:

1. Blank I.A. (2005) Finansovyy menedzhment [Financial management]. Kiev: El'ga Nika-Tsentr. (in Russian)
2. Bohatyrov I.I. (2014) Dialektyka dyvidendnoi polityky korporatsii v umovakh nestabilnosti rynkiv [Dialectics of dividend policy of corporations in conditions of market instability]. *Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences*, vol. II (6), issue 36, pp. 12–15.
3. Vasylenko V.P. (2016) Teoretychni aspekty formuvannya dyvidendnoi polityky pidpriemstv Ukrainy [Theoretical aspects of the formation of dividend policy of Ukrainian enterprises]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Ser.: Ekonomichni nauky* [Scientific Bulletin of the Kherson State University. Ser.: Economics], vol. 18(1), pp. 79–85.
4. Merenkova L.O. (2016) Typy dyvidendnoi polityky ta yikh osoblyvosti [Types of dividend policy and its features]. *Efektivna ekonomika* [Effective economy], no. 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5328>
5. Miokova H.I., Buriak V.O. (2012) Osoblyvosti dyvidendnoi polityky vitchyznianskykh pidpriemstv [Features of the dividend policy of national enterprises]. *Naukovi zapysky* [Scientific notes], vol. 12, part. 1, pp. 69–74.
6. Parkhomenko O.S. (2012) Analiz svitovoho dosvidu derzhavnoho rehuliuвання dyvidendnoi polityky pidpriemstv [Analysis of world experience of state regulation of dividend policy of enterprises]. *Ekonomika ta derzhava* [Economy and State], no. 1, pp. 27–29.
7. Rohov H.K. (2014) Faktory formuvannya dyvidendnoi polityky aktsionernykh tovarystv [Factors of the formation of dividend policy for joint stock companies]. *Problemy ekonomiky* [Problems of Economics], no. 1, pp. 247–251.
8. Spilnyk I.V., Zahorodna O.M. (2014) Analychne pidgruntia formuvannya dyvidendnoi polityky [Analytical background for the formation of dividend policy]. *Ekonomichniy analiz* [Economic analysis], vol. 15, no. 2, pp. 79–92.
9. Tarasenko S.I. (2012) Dyvidendna polityka ta vartist kompanii [Dividend policy and company value]. *Visnyk Skhidnoevropeiskoho universytetu ekonomiky i menedzhmentu. Ser.: Ekonomika i menedzhment* [Bulletin of the Eastern European University of Economics and Management. Ser.: Economics and Management], no. 3, pp. 13–140.
10. Tereshchenko O.O. (2003) Finansova diialnist subiektiv hospodariuvannya [Financial activity of business entities]. Kyiv: KNEU. (In Ukrainian)
11. Kharchenko N.V. (2012) Zmist dyvidendnoi polityky, yii vydy ta yikh teoretychne obgruntuвання [The content of dividend policy, its species and theoretical substantiation]. *Investytsii: praktyka ta dosvid* [Investments: Practice and Experience], no. 1, pp. 34–37.
12. Chubka O.M., Skoropad I.S., Yaroshevych N.B. (2018) Dyvidendna polityka aktsionernykh tovarystv: vyklyky suchasnosti [Dividend policy of joint-stock companies: current challenges]. *Molodyi vchenyi* [Young scientist], vol. 4, no. 2, pp. 844–848.